

PLAY STRINDBERG de Friedrich Dürrenmatt. Traducere: Nicolae Reiter • **TEATRUL DRAMATIC DIN GALAȚI** • Data premierei: 7 iunie 1992 • Regia: Dan Alecsandrescu • Scenografia: Vasile Jurje • Distribuția: Ioana Citta Baciu (Alice), Gheorghe V. Gheorghe (Edgar), Eugen Popescu Cosmin (Kurt), Vasile Dănilă (Maestrul de ceremonii).

Cu toate că nu are decât trei personaje și o acțiune extrem de simplă, **Play Strindberg** este o piesă foarte dificilă. În primul rând, desigur, datorită faptului că viziunii strindbergiene (din **Dansul morții**, dar și din celelalte scrieri), sumbră, contorsionată, aplicată spre psihologia abisală, i se suprapune viziunea dürrenmattiană, clară, geometrică, sensibilă la absurd și la umorul negru. Directorul de scenă are de luptat, așadar, în același ring, cu doi ad-

NERVI AR MAI FI

EXISTĂ NERVI de Marin Sorescu • **TEATRUL DRAMATIC DIN BRAȘOV** • Data premierei: 29 februarie 1992 • Regia și scenografia: Ioan Georgescu • Distribuția: Ioan Georgescu (Locatarul), Dan Săndulescu (Profesorul), Gabriel Săndulescu (Prietenul), Melania Niculescu (Femeia necesară), Nina Zănescu (Femeia în plus), George Custură (Vizitatorul).

La a doua lui întâlnire, în calitate de actor și regizor, cu textul lui Marin Sorescu, (prima avusese loc în urmă cu ani, pe scena Teatrului de Nord din Satu Mare), Ioan Georgescu nu mai e doar un entuziast întrale direcției de scenă. A devenit, benefic, un circumspect. El vrea să "verifice" mai întâi ceea ce s-ar putea numi rezistență în timp a textului și chiar să se "verifice" pe sine în raport cu acest text, devenit o realitate estetică obsedantă. Nu mai e preocupat atât de "soluții" (deși ele nu vor lipsi, comportînd însă o încărcătură simbolică mai bine precizată și deci mai percutantă), nu mai e interesat "să se afirme", ci, dimpotrivă, "să se retragă" în spatele textului, tocmai

DUPĂ PAUZĂ ÎNCEPE SPECTACOLUL

versari de "școli" foarte diferite. A-i acorda mai multă atenție unuia înseamnă a-și lăsa un flanc descoperit și a risca un knock-out tehnic.

Aceasta părea să fie, la pauza spectacolului gălățean, situația regizorului Dan Alecsandrescu. Prima parte a montării stă, ca intenție cel puțin, exclusiv sub semnul lui Dürrenmatt, un Dürrenmatt descifrat însă, din nefericire, în spirit balcanic (era să zic dimbovițean): umorul sec al dramaturgului elvețian se transformă în umor gras (și gros), lupta dintre cei doi soți, cu atât mai crudă cu cât are aerul unei tachinerii inofensive, devenind un fel de ciondăneală între un Edgar-Leonida în halat de molton și o Alice-Efimița în capot de dîftină. Cît despre Kurt, acesta arborează manierele unui Mitică plictisit, ce "conversează" făcîndu-și, mitocănește, manichiura...

Aproape ca prin miracol, după pauză totul (și tonul) se schimbă radical, ca și vestimentația personajelor. Relațiile capătă adîncime și adevăr, atmosfera din scenă se încarcă treptat și transmite sălii fiorul înfruntării pe viață și pe moarte dintre un bărbat și o femeie sortiți să traverseze, între ură și iubire, eternul purgatoriu al

căsniciei. Glasul lui Strindberg se aude limpede și, ciudat, deslușim, acum abia, și timbrul original al lui Dürrenmatt. Presupun că regizorul și-a dorit o gradare a tensiunii dramatice, atingerea tragicului urmînd să se producă prin comic. Dacă e așa n-a izbutit să facă trecerea lin. Dacă nu-i așa, oricum prima parte a spectacolului e mult mai slabă decât a doua. Actorii înșiși reușesc să-și dea "adevărata măsură" tot în această a doua parte. Gheorghe V. Gheorghe joacă nuanțat, precis, deodată subtil efectele; absolut remarcabilă - lungă scenă în care Edgar ia singur cina. Mai liniară interior, mai bruscă exterior, Ioana Citta Baciu ne convinge deplin de resursele ei dramatice în finalul care, cum se spune, îi aparține. Pe coordonatele regizorale, mai sumare în cazul personajului său, Eugen Popescu Cosmin desenează un profil riguros. Aproape inutil să mai spun că și decorul lui Vasile Jurje își arată sensul și frumusețea tot după prima parte a reprezentației, pînă atunci fiind doar interesant. Spectatorii care au plecat la pauză (nu mulți, e adevărat) au ce regreta. E un caz rar. Și ar fi bine să rămînă așa.

ALICE GEORGESCU

pentru a-i afirma, acestuia, originalitatea și substanța. Locul demersului formal, păcătînd prin arbitrar, începe să fie luat de o înțeleptă conștiință profesională a adevărilor la text, la interogațiile sale profunde, de dincolo de replică și de înșelătoria ei zburdălnică. Ne și propune, de altfel, o altă variantă a textului, încă necunoscută (piesa e scrisă de Marin Sorescu în 1964 și constituie, după mărturia autorului, prima sa încercare dramatică), dar ne propune și o altă descifrare a textului, mai limpede decât cele anterioare, însă nu mai puțin neliniștitoare. Semnificațiile piesei pot fi evidențiate acum fără teama cenzurii, ele au vizat o stare de fapt, la care spectacolul face referire directă, dar ele se și "actualizează", redefinind, dacă nu un univers concentraționar, în orice caz o stare de spirit din care pînda și suspiciunea sînt încă departe de a fi dispărut. Parcă mai important decât ceea ce li se întîmplă în mod vizibil personajelor e ceea ce li s-ar putea întîmpla, căci atmosfera e îmbibată de o amenințare sumbră, ca o premoniție apăsătoare a unor ineluctabile dezastre viitoare. Prezent în mult mai mică măsură decât am fi fost poate tentați să ne așteptăm, umorul sorescian capătă o înrîncenare surdă, mocnită, ca și cum personajele n-ar putea să-și zîmbească fără să-și arate colții. Pe de altă parte, aceasta e și pricina pentru care registrul spectacolului riscă să devină, de la un timp, ușor monoton, ca și cum petele de culoare, răsărite absurd, ar fi obligate să se destrame fulgerător, pentru a intra în atotcuprinzătorul cenușiu existențial.

Dacă după această înrîncenare regizorală, ce-i drept epurată de artificialități

inutile, vor exista și alte etape, poate de redescoperire a seninătății ludice, s-ar putea ca nu numai actorul ci și regizorul Ioan Georgescu să se afle pe un drum bun. În orice caz, el a știut să lucreze minuțios cu actorii și, chiar dacă rezultatele nu puteau fi decât diferite, unele dintre ele sînt de-a dreptul surprinzătoare, cea mai plăcută surpriză a spectacolului constituind-o jocul deopotrivă reținut dar și dezinvolt al lui Gabriel Săndulescu în rolul Prietenul. Dificilul rol al Profesorului e figurat cu robustețe artistică și siguranță a desenului psihologic de Dan Săndulescu, aflat într-o foarte bună formă profesională. Cum este și aceea a actorului Ioan Georgescu, al cărui Locatar pare a nu se mai mira de nimic, fiind capabil să îndure la nesfîrșit, tocmai pentru că resursele lui sînt inepuizabile, fie și în reclusiune. Cîștigat cu greu, un echilibru lăuntric îl face imun la toate vicisitudinile ce se abat asupra lui, putînd să-l amuțească, dar nu să-l înfrîngă. Mai puțin izbutite sînt, de astă dată, crochirurile schițate de Nina Zănescu (Femeia în plus) și Melania Niculescu (Femeia necesară), ambele actrițe neputîndu-și învinge tentația unor accente ostentative, prea puțin motivate. Egal cu sine, ca întotdeauna, nu e decât George Custură. Și datorită lui, spectacolul se lungește mai mult decât trebuie, obligîndu-ne să constatăm, pe propria piele, că nervi ar mai fi. La o altă scară, același lucru ne spune și spectacolul: cine știe cît de curînd, forțe obscure, pe care le credeam dispărute, nu-i vor pune din nou la încercare?

VICTOR PARHON